

Διάγραμμα μαθήματος Προγράμματα Σπουδών Γλωσσικής Διδασκαλίας στη Νεότερη Ελλάδα

Κώστας Δ. Ντίνας
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Διάγραμμα Μαθημάτων

- Οι θεματικοί άξονες πάνω στους οποίους κινείται το περιεχόμενο του μαθήματος είναι οι εξής:
- α) Ιστορική επισκόπηση των προγραμμάτων διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας (από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους ως σήμερα)
- β) Μέθοδοι γλωσσικής διδασκαλίας (από την παραδοσιακή μέθοδο διδασκαλίας της γλώσσας ως τον κριτικό γραμματισμό)
- γ) Σύγχρονα προγράμματα γλωσσικής διδασκαλίας σε διάφορες χώρες του κόσμου (επιλογή)

2

Αναλυτικότερα, η συζήτηση θα βαίνει παράλληλα:

- μετά από μια συνοπτική ιστορική αναδρομή στα ΠΣ Γλωσσικής Διδασκαλίας της Ελλάδας
- θα παρουσιαστούν οι μεγάλοι σταθμοί της γλωσσοδιδακτικής
- και θα παρακολουθείται η εφαρμογή τους στα προγράμματα σπουδών της Ελλάδας (κυρίως) αλλά δειγματοληπτικά και άλλων χωρών.

3

Οι σταθμοί και τα αντίστοιχα προγράμματα:

4

α) Ο ιστορικισμός και η παραδοσιακή μέθοδος διδασκαλίας

- Όσον αφορά τα ελληνικά προγράμματα σπουδών:
- Τα Προγράμματα του Νηπιαγωγείου ως το 1990
- Τα Προγράμματα του Δημοτικού Σχολείου ως το 1980
- Τα Προγράμματα του Γυμνασίου ως το 1980
- Τα Προγράμματα του Λυκείου ως το 1980

5

β) Ο δομισμός και δομιστική μέθοδος διδασκαλίας

- Όσον αφορά τα ελληνικά προγράμματα σπουδών:
- Το Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου του 1990
- Το Πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου 1982-1999
- Το Πρόγραμμα του Γυμνασίου του 1984
- Το Πρόγραμμα του Λυκείου του 1989

6

γ) Ο λειτουργισμός/ γενετισμός, η επικοινωνιακή-λειτουργική προσέγγιση και η επικοινωνιακή μέθοδος γλωσσικής διδασκαλίας /

- Όσον αφορά τα ελληνικά προγράμματα σπουδών:
 - Το Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου του 1999-2001/3
 - Το Πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου του 1999-2001/3
 - Το Πρόγραμμα του Γυμνασίου του 1999-2001/3
 - Το Πρόγραμμα του Λυκείου του 1999-2001/3

7

δ) Εποικοδομισμός, Γραμματισμός, Πολυγραμματισμοί, Κριτικός Γραμματισμός και οι μεταεπικοινωνιακές μέθοδοι διδασκαλίας

- Όσον αφορά τα ελληνικά προγράμματα σπουδών:
 - Το (πιλοτικό) Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου του 2011
 - Το (πιλοτικό) Πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου του 2011
 - Το (πιλοτικό) Πρόγραμμα του Γυμνασίου 2011
 - Το Πρόγραμμα του Λυκείου του 2011

8

Το κίνημα του ιστορικισμού για την Ελλάδα

- συμπίπτει με την απελευθέρωση και την προσπάθεια ανασύστασης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.
- Το γλωσσολογικό ενδιαφέρον της εποχής περιορίζεται στη λέξη και την ετυμολογία της,
- αναζητούνται για τη γλωσσική διδασκαλία αρχαία ελληνικά κείμενα, ακόμη και για το νηπιαγωγείο (μύθοι του Αισώπου).

9

Ιστορικό – Κοινωνικό πλαίσιο

- μέσα στο οποίο εντάσσεται η γλωσσική διδασκαλία
- ο προβληματισμός περί του περιεχομένου
- και οι επιλογές όσον αφορά τα προγράμματα σπουδών

10

Ιστορικοκοινωνικές και πολιτισμικές συνιστώσες

- Η διδασκαλία της (ελληνικής) γλώσσας ως αρχαίας, καθαρεύουσας ή δημοτικής
- κυρίαρχη θέση στο (ελληνικό) εκπαιδευτικό σύστημα.
- Άρα κυρίαρχη η σχέση γλώσσας – εκπαίδευσης, καθώς στηρίζεται στη γνωστή στενή σχέση γλώσσας και σκέψης.
- Η γλωσσική αποτυχία έχει άμεση συνάρτηση και συντελεί στη σχολική αποτυχία συνολικά.

11

Η γλωσσολογία

- γνώρισε τους τελευταίους δύο αιώνες (μετά το 1816) αρκετή πρόοδο
- ερώτημα: τι από αυτά έφτασε μέσα στο σχολείο, που είναι από τη φύση του ένας χώρος συντηρητικός;
- Πολλή επιφύλαξη και καχυποψία στην αρχή παντού, μετά πολύς αγώνας για να γίνουν δεκτά κάποια πράγματα·
- στην Ελλάδα μέχρι πολύ πρόσφατα σχεδόν ανύπαρκτη η επίδραση.

12

Συνθήκες νέου ελληνικού κράτους

- η ιδιάζουσα πνευματική συγκρότηση (π.χ. Φαναριώτες), οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες
- εμπόδια στο να επιδράσουν τα νέα ρεύματα στη σχολική γραμματική
- Πρέπει να γίνεται ξεχωριστός λόγος για γραμματική Δημοτικής – Μέσης εκπαίδευσης
- όλες οι προσπάθειες αλλαγής, γλωσσικής και εκπαιδευτικής, αφορούν το δημοτικό.
- Η Μ.Ε. έξω από τους γλωσσικούς ανταγωνισμούς.

13

Η διδασκαλία της δομής της γλώσσας

- από τη σύσταση του ελληνικού κράτους απασχολεί την πνευματική και πολιτική ηγεσία η παγίωση ενός εθνικού γραπτού οργάνου και η καθιέρωσή του ως επίσημης γλώσσας του κράτους και της εκπαίδευσης.
- το ζήτημα της διδασκαλίας της γλώσσας πεδίο έντονων κοινωνικών, πολιτικών και ιδεολογικών συγκρούσεων για εκατόν πενήντα χρόνια
- το ποια είναι η καταλληλότερη επιστημονικά μέθοδος διδασκαλίας της παραμελήθηκε εντελώς ως τη δεκαετία του '70 (η νεοελληνική επίσημη γλώσσα του κράτους και της εκπαίδευσης)

προτεραιότητα

- στη εθνική ταυτότητα, προβολή της μυθικής εθνικής ομοιογένειας, ανάγκη να «αποδειχθεί» η ιστορική συνέχεια της ελληνικής φυλής και μέσα από τη γλώσσα
- > υιοθέτηση μιας γλωσσικής μορφής που έμοιαζε πολύ στην αρχαία ελληνική, η «μέγιστη απόδειξη» συγγένειας με την αρχαία. Για πολλές δεκαετίες η επίσημη γλώσσα στην εκπαίδευση ήταν η αρχαία.

15

για το ελληνικό δημοτικό σχολείο

- πέντε περίοδοι, που ακολουθούν τις γενικότερες πνευματικές και κοινωνικές εξελίξεις της χώρας:
- 1η Περίοδος: 1830 - 1880
- 2η Περίοδος: 1880 - 1917
- 3η Περίοδος: 1917- 1974 (παραδοσιακό μοντέλο γλωσσικής διδασκαλίας)
- 4η Περίοδος: 1974- 1999 (δομιστικό μοντέλο γλωσσικής διδασκαλίας)
- 5η Περίοδος: 1999 - σήμερα (επικοινωνιακά-μετεπικοινωνιακά μοντέλα γλωσσικής διδασκαλίας)

16

1η περίοδος: 1830-1880

- οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες ευνοούν την είσοδο και διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής, για να αναδειχθεί σε πανελλήνιο εκφραστικό όργανο
- στην εκπαίδευση ο όρος «Ελληνική» = μόνο η αρχαία ελληνική γλώσσα, περίοδος του γραμματικού αρχαιϊσμού. Μέθοδος διδασκαλίας είναι η αλληλοδιδασκτική, οι πρωτόσχολοι μαθητές διδάσκουν τους συμμαθητές τους
- στη διδακτική προσέγγιση της γλώσσας η έμφαση στη γραμματική, στους κανόνες, στις εξαιρέσεις,
- μια αναλυτική προσέγγιση μιας φορμαλιστικής γραπτής γλώσσας

17

ο τρόπος της γλωσσικής διδασκαλίας

- = αποστήθιση των γραμματικών κανόνων.
- αντιεπιστημονική πεποίθηση: η αναγέννηση του έθνους μπορεί να στηριχθεί στην ανανέωση της γλώσσας, καθώς η ομιλούμενη έχει περιπέσει σε παρακμή, αφού δέχθηκε επιδράσεις από τη γλώσσα του κατακτητή
- στατικό μοντέλο θεώρησης της ιστορίας: ό,τι εξελίσσεται δεν είναι γνήσιο - η γλώσσα δεν θα έπρεπε να αλλάξει από την αρχαιότητα, άρα έπρεπε να «καθαριστεί» από ξένες επιδράσεις και αλλαγές (= «καθαρεύουσα», «καθαρότητα» του ελληνικού έθνους)

18

με διάταγμα του Υπουργείου Παιδείας

- το 1856, αποκλείεται οποιαδήποτε γλωσσική μορφή άλλη από την αρχαία
- οι γραμματικές της περιόδου χαρακτηρίαν κανονιστικό και αυτό αντανακλάται και στις διδακτικές μεθόδους.
- και προσπάθειες αλλαγής: π.χ. η γραμματική του Γεράκη (από τον αρχαϊσμό στην καθαρεύουσα), πίεση για την κατάργηση του γλωσσικού καθεστώτος, (1878) κατάργηση της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου, διδασκαλία της Νέας Ελληνικής (ΝΕ) (= καθαρεύουσα)

19

2η περίοδος: 1880-1917

- εμφανίζεται και διεκδικεί δικαιώματα η «των λογίων λεγομένη γλώσσα» (= καθαρεύουσα), περίοδος του γραμματικού καθαρευουσιανισμού
- την περίοδο αυτή αξιόλογες εξελίξεις στη δημοτική εκπαίδευση - πρώτη προσπάθεια αναλυτικού και ωρολόγιου προγράμματος με ομοιόμορφη εφαρμογή σε όλα τα σχολεία του κράτους και με καθιέρωση διαγωνισμού για τη συγγραφή σχολικών βιβλίων

20

η γραμματική,

- ως βοηθητικό μάθημα, διδάσκεται όπως και στο παρελθόν.
- νόμος ΒΤΜΘ' (1895): ίδρυση **εξατάξιων** δημοτικών σχολείων, με δημοτικούς πόρους, παράλληλα με τα **κοινά τετρατάξια** δημοτικά σχολεία σε χωριά και κωμοπόλεις
- ανάγνωση και ερμηνεία του Ευαγγελίου, γραμματική της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, στοιχεία γεωμετρίας, φυσικής και χημείας.

21

για τη γραμματική:

- «*διδασκαλία των στοιχείων της γραμματικής της αρχαίας ελληνικής γλώσσας εν συγκρίσει προς την καθομιλουμένην*», οπισθοδρόμηση
- ερμηνεία: ενσωμάτωση τάξεων του «Ελληνικού» σχολείου στο Δημοτικό και συνεπακόλουθα είσοδος μαθημάτων από το «Ελληνικό» στο Δημοτικό, άρα εκτόπιση της καθαρεύουσας από την αρχαία,
- ή θωράκιση του Δημοτικού σχολείου απέναντι στην αγωνιστική διάθεση των δημοτικιστών

22

απόψεις των αστών εκσυγχρονιστών:

- τις συστηματοποιεί ο Ψυχάρης με *Το ταξίδι μου* (1888), μανιφέστο του δημοτικισμού
- πολεμική, ως μια γενικότερη κοινωνική σύγκρουση μεταξύ δύο διαφορετικών εθνικών ιδεολογιών, διαφορετικών αντιλήψεων για τη σχέση της γλώσσας με το έθνος
- η καθαρεύουσα και η αρχαία γλώσσα = το «υψηλό» ύψος, με αυτόματη υποτίμηση της φυσικής γλώσσας - οι δημοτικιστές υπαίτιοι για τη διαφθορά της ελληνικής γλώσσας και παιδείας, αλλά «η σωστή χρήση της γλώσσας είναι κοινωνική κατασκευή»

αποκορύφωμα:

- τα «Ευαγγελιακά» (1901) και τα «Ορεστειακά» (1903).
- το 1899 προτείνεται κατάργηση των αρχαίων ελληνικών στο δημοτικό και ένα πιο πρακτικό πρόγραμμα μαθημάτων - τα νομοσχέδια καταψηφίζονται κυρίως για τη θέση τους στο γλωσσικό.
- εφημερίδα *Καιροί* για την κατάργηση της αρχαίας ελληνικής στο δημοτικό: «απαύγασμα συγχύσεως φρενών» - η νέα ελληνική γλώσσα γλώσσα χωρίς γραμματική και συντακτικό, που θα τη δίδασκαν οι «Μαλλιαροί» και οι «Βούλγαροι»

24

το 1910 ο Εκπαιδευτικός όμιλος,

- το σπουδαιότερο παιδαγωγικό και αγωνιστικό κέντρο των δημοτικιστών, τα μέλη του σημαντικό ρόλο σε όλες τις προσπάθειες αλλαγών στην εκπαίδευση (1910-1930)
- Δ. Γληνός, Α. Δελμούζος και Μ. Τριανταφυλλίδης στόχο τη γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση - συνέδεσαν την προοδευτική παιδαγωγική με την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στην εκπαίδευση - βασική προϋπόθεση του *σχολείου εργασίας* η διδασκαλία στη μητρική γλώσσα.

25

το σύνταγμα του 1911 (Βενιζέλος)

- επίσημη γλώσσα του κράτους η καθαρεύουσα - υπαναχώρηση του Βενιζέλου
- ο Λ. Μαβίλης: *«χυδαία γλώσσα δεν υπάρχει, υπάρχουν χυδαίοι άνθρωποι και υπάρχουν πολλοί χυδαίοι άνθρωποι ομιλούντες την καθαρεύουσαν».*
- η επίμονη διδασκαλία της γραμματικής της καθαρεύουσας και της αρχαίας ως προϋπόθεση για την ικανότητα χρήσης τους γινόταν βαθμιαία σημαντικός παράγοντας ταξικής διαφοροποίησης και εμπόδιο στην ακαδημαϊκή ανέλιξη μαθητών χαμηλών οικονομικών και κοινωνικών στρωμάτων

26

3η περίοδος: 1917-1974

- από το 1917 μέχρι το 1976 ράβε- ξήλωνε: ποια γλωσσική μορφή (καθαρεύουσα ή δημοτική) στο Δημοτικό -
- για το Γυμνάσιο - Λύκειο δε γινόταν καν συζήτηση.

27

1917		δημοτική
1921		καθαρεύουσα
1923	N.Δ 27/7	δημοτική
1926	N.Δ 5/5	καθαρεύουσα
1926	N.Δ 2/9	δημοτική
1927	N. 3438	καθαρεύουσα-δημοτική (παράλληλη διδασκαλία)
1931	N. 5054	δημοτική
1933	N. 5911	καθαρεύουσα
1939	A.N. 1644	καθαρεύουσα
1942	N.Δ 1461	καθαρεύουσα
1964	N.Δ 4379	δημοτική (+ παράλληλα καθαρευουσιάνικα κείμενα)
1967	A.N 129	καθαρεύουσα
1976	N. 309	δημοτική (ΚΝΕ)

Τα άλματα και οι οπισθοδρομήσεις

- = δεν πρόκειται για φυσιολογική πρόοδο, αλλά για αναγκαστική συμμόρφωση προς κάποιους παράγοντες ξένους προς τη γλώσσα

Πράγματι,

- «επαναστατική» κυβέρνηση Βενιζέλου 1917
- διδακτικά βιβλία για τις τέσσερις πρώτες τάξεις του Δημοτικού στην «κοινή ομιλουμένη (δημοτική) γλώσσα, απηλλαγμένη παντός αρχαϊσμού ή ιδιωτισμού» (Δ. Γληνός, Α. Δελμούζος και Μ. Τριανταφυλλίδης)
- αναγνωστικά: το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο* και τα *Ψηλά βουνά*, γραμμένα στη δημοτική με βάση τη γραμματική του Τριανταφυλλίδη / παιδαγωγική προοδευτική και αντιαυταρχική χωρίς ηθικολογίες, διδακτισμούς, αφορισμούς, στόμφο και κενόχη πατριωτική προπαγάνδα

ανακοπή, φιλομοναρχικά κόμματα

- κυβέρνηση Δ. Ράλλη καταργεί τη διδασκαλία της δημοτικής
- Επιτροπή: τα αναγνωστικά του 1917 να «καώσι» ως «έργα ψεύδους και κακοβούλου προθέσεως»
- κυβερνητική αλλαγή του 1926 (υπουργός Δ. Αιγινήτης, οπαδός της καθαρεύουσας) για πρώτη φορά η συμβιβαστική λύση της απλοποιημένης καθαρεύουσας - κάμψη της καθαρεύουσας και συνδιαλλαγή με τη δημοτική
- νόμος του 1927: παράλληλη διδασκαλία δημοτικής και καθαρεύουσας στο Δημοτικό σχολείο

συνέχεια...

- νόμος του 1931 «Περί σχολικών βιβλίων» γλώσσα των διδακτικών βιβλίων για τις **τέσσερις πρώτες** τάξεις του Δημοτικού η **κοινή δημοτική**
- και για τις **δύο τελευταίες** αποκλειστικά η **απλή καθαρεύουσα**

32

δικτατορία της 4ης Αυγούστου 1936

- (Ι. Μεταξάς στο υπουργείο Παιδείας) θέση υπέρ της δημοτικής, ξενίζει.
- εκτιμάται: *«διά να δημοκοπήσει και ούτω να κερδίσει την μεγάλην μερίδα των δημοτικιστών διανοουμένων και διά να χρησιμοποιήσει την γλώσσαν ως οργανον μεταδόσεως της προπαγάνδας»*
- παράλληλα τους όρους, ώστε πολλοί δημοτικιστές να συνεργαστούν μαζί του ή να σιωπήσουν απέναντι στις βαρβαρότητες - Τριανταφυλλίδης πρόεδρος επιτροπής για να συντάξει τη Νεοελληνική Γραμματική του Δημοτικού Σχολείου (1941).

33

Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο

- πρωθυπουργία Κ. Καραμανλή: ισότιμη συνδιδασκαλία δημοτικής και καθαρεύουσας,
- 1964 επόμενη προσπάθεια (Ε. Παπανούτσος - Γ. Παπανδρέου): η δημοτική ως αποκλειστική γλώσσα της διδασκαλίας και των βιβλίων σ' όλο το δημοτικό σχολείο («Μικρή Νεοελληνική Γραμματική» - Μπότσογλου)
- ισότιμα με την καθαρεύουσα στο γυμνάσιο και στο λύκειο.
- δημοτική = γλωσσική μορφή που έχει διαμορφωθεί σε πανελλήνιο εκφραστικό όργανο, πέρα από την τεχνητή γλώσσα των πρώτων δημοτικιστών

34

ωριμάζει η λύση του γλωσσικού ζητήματος

- ακόμη και η δικτατορική κυβέρνηση του 1967 δεν μπόρεσε να επαναφέρει την καθαρεύουσα για όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου, αλλά μόνο στις Δ', Ε' και ΣΤ'.
- η Μεταπολίτευση του 1974: βρήκε να χρησιμοποιούνται Αναγνωστικά στη **δημοτική** γλώσσα στις **τέσσερις πρώτες τάξεις**, ενώ στις **μεγαλύτερες τα μισά περίπου κείμενα** ήταν γραμμένα σε **απλή καθαρεύουσα**.

35

το γλωσσικό ζήτημα δεν άφηγε περιθώρια

- ανάπτυξης της προβληματικής για την ανανέωση της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος
- σε μια «νεκραναστημένη» γλώσσα άρμοζαν μέθοδοι που ακολουθούνται στη διδακτική των νεκρών γλωσσών (η καθαρεύουσα πολύπλοκο μορφολογικό και δομικό σύστημα)
- ο δάσκαλος: α) να αναγνωρίζουν οι μαθητές το μέρος του λόγου όπου ανήκει μια λέξη και να κλίνουν λέξεις που ανήκαν σε κλιτά μέρη του λόγου, β) να αναγνωρίζουν το είδος των προτάσεων και τη συντακτική θέση κάθε λέξης μέσα στην πρόταση.
- στην πραγματικότητα το παιδί **δε διδασκόταν τη γλώσσα** αλλά **όλη τη μεταγλώσσα**, παραδοσιακή μέθοδος διδασκαλίας

36

4η Περίοδος: 1974- 1999

- 1976: ορόσημο, καθιέρωση της Κοινής Νεοελληνικής (μικτής) στην ελληνική εκπαίδευση
- προβληματισμός και διερεύνηση πιο αποτελεσματικών διδακτικών προσεγγίσεων της γλώσσας - έντονη κινητικότητα και πρωτοφανής δραστηριοποίηση σε θέματα γλωσσικής διδασκαλίας
- ογκώδης βιβλιογραφία, άρθρα για τον Στρουκτουραλισμό, τη Μετασχηματιστική Γραμματική, την Ψυχολογία, την Κοινωνιογλωσσία, σχέση γλώσσας και μάθησης / σκέψης / επικοινωνίας, χρησιμότητα της Γλωσσολογίας για τη διδακτική της γλώσσας.

37

ο προβληματισμός της περιόδου επακόλουθο

- την έκδοση της Αναπροσαρμοσμένης Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής του Μ. Τριανταφυλλίδη (σχολική χρονιά '76-'77)
- δεν άλλαξε η διδακτική προσέγγιση: διδασκαλία της γραμματικής - αποχή από τα πορίσματα της σύγχρονης γλωσσολογίας

38

Αναλυτικά προγράμματα

- στο Δημοτικό από 1977-1978 μέχρι το 1983 και νέα αναγνωστικά
- ουσιαστική καινοτομία: η διδασκαλία της Γραμματικής και του Συντακτικού με βάση την πρόταση ή φράση και όχι τη λέξη, αλλά μόνο αυτό
- νέο μοντέλο διδασκαλίας: στα Αναλυτικά Προγράμματα και τα σχολικά εγχειρίδια που συντάχθηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1980 για το Δημοτικό Σχολείο (1982-85 «Η Γλώσσα μου») και το Γυμνάσιο

39

5η Περίοδος : 1999 - σήμερα (ΕΠΠΣ - ΔΕΠΠΣ- ΑΠΣ) 1/2

- Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΠΣ): εγκαταλείπεται εν μέρει η φιλοσοφία του δομικού μοντέλου και αντικαθίσταται από μια πιο επικοινωνιακή - κειμενοκεντρική αντίληψη στη γλωσσική διδασκαλία
- η δημοσίευση όμως των νέων Α.Π. δεν συνοδεύτηκε με τη σύνταξη αντίστοιχων εγχειριδίων (εν χρήσει τα βιβλία «Η Γλώσσα μου»)

40

5η Περίοδος : 1999 - σήμερα (ΕΠΠΣ – ΔΕΠΠΣ- ΑΠΣ) 2/2

- βάση για τη σύνταξη του Διαθεματικού Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) και του αντίστοιχου Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών (ΑΠΣ), όπως διαμορφώθηκαν τελικά στο ισχύον ΦΕΚ (303/13-3-2003).
- ολοκληρωτική εφαρμογή 2006-2007, σταδιακά τα νέα διδακτικά υλικά (Γλωσσικό εγχειρίδιο, Τετράδια εργασιών, Γραμματική, Λεξικό, Ανθολόγιο και Λογισμικό, βιβλία δασκάλου)

41

οι κύριες επιλογές στο ισχύον ΑΠΣ

- ευθυγραμμίζονται σε μεγάλο βαθμό με τις αρχές της σύγχρονης διδακτικής του γλωσσικού μαθήματος - υιοθετούν καινούριες προσεγγίσεις ενσωματώνοντας μια επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική διδασκαλία της γλώσσας
- μια στροφή από την παραδοσιακή, γραμματοκεντρική προσέγγιση προς την επικοινωνιακή και κυρίως κειμενοκεντρική προσέγγιση και τη λειτουργική γραμματική

42

Τέλος, πιλοτικά

- από το 2011 εφαρμόζεται ένα νέο πρόγραμμα γλωσσικής διδασκαλίας για το Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο
- στηρίζεται στον Κριτικό Γραμματισμό
- αναμενόταν (μετά την αξιολόγηση της πρώτης εφαρμογής του) η γενίκευσή του, αλλά...
- γράφονται ήδη νέα...
- και έπεται συνέχεια...

43

Στη Μ.Ε.

- η γραμματική διαφορετική και πιο αργή εξέλιξη
- έξω από τους γλωσσικούς αγώνες.
- Η Μ.Ε. η πιο κατάλληλη βαθμίδα για τη διδασκαλία της ΑΕ γλώσσας,
- την κυριαρχία της οποίας στο χώρο αυτό αποδέχτηκαν όλες οι αντιμαχόμενες γλωσσικές / πολιτικές πλευρές.

44

Αποτέλεσμα:

- δεν εισάγεται στη Μ.Ε. η διδασκαλία της νεοελληνικής γραμματικής για 100 χρόνια >
- τέλεια παραμέληση της διδασκαλίας της ζωντανής μας γλώσσας.
- Δε γράφονται γραμματικές, δε διαμορφώνονται μέθοδοι διδασκαλίας >
- καμιά εμπειρία, κανένας προβληματισμός

45

Κι όταν εισάγεται

- η ΝΕ γραμματική στα σχολεία >
- μάθημα περιττό, παράταιρο και ασήμαντο
- το μόνο γλωσσικό μάθημα η “Εκθεση Ιδεών”
- η μέθοδος ταυτίζεται, για ευκολία και λόγω άγνοιας, με τη μέθοδο της ΑΕ γραμματικής >
- η γραμματική για τη γραμματική και όχι για τη γλώσσα.
- Η αντίληψη αυτή για πολλά χρόνια ίσως και ως σήμερα(;) >

46

Δύο περιόδους:

- 1830-1930, στη Μ.Ε. μόνο η γραμματική της ΑΕ
- 1930-σήμερα, εισάγεται και η διδασκαλία της ΝΕ γραμματικής
- από το 1982/1989 κανονική γλωσσική διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

47

τέλος

48